

Hver av de store aggregater bruker en vannmengde på ca. 6,5 m³/sek.

Den uregulerte vannføring i Jølstra er enkelte år så liten at ytelsen av kraftstasjonen i Brulandsfossen går helt ned i ca. 400 kW. Med det store kraftbehov som tettbebyggelsen i Førde og i Førde herred for øvrig i dag har, har derfor situasjonen de siste år vært helt uholdbar. Det har ikke vært mulig å holde industrien og bedriftslivet i gang.

Førde kommunale Elektrisitetsverk er for et par år siden gått inn som aksjonær i L/L Svultingen og er dermed kommet inn på det store samkjøringsnett. L/L Svultingen har imidlertid foreløpig ikke kraft å levere, og har besluttet å bygge ut Stakallefossen i Jølstra. Stakallefossen er fallstrekningen ovenfor Movatnet. Den nyttbare fallhøyde er vel 50 m.

L/L Firdakraft har bygget sin hovedlinje fra Øksnelvene og sydover til Skei og L/L Svultingen sønnenfra til Førde kommunale Elektrisitetsverks kraftstasjon i Brulandsfossen. Sammenknytningslinjen mellom Skei og Førde kraftstasjon er der nå gitt statsstønad til og linjen er under bygging.

Førde kommunale Elektrisitetsverk har i lengre tid arbeidet med å få grunneierne rundt Jølstervatnet interessert i en mindre regulering av Jølstervatnet for derved å gjøre en utbygging av fallstrekningene i Jølstra økonomisk gjennomførlig for å skaffe nok kraft til Førde og Jølster og distriktene for øvrig. Dette har hittil strandet på at der ingen kraftledninger var fra Førde til Jølster. Nå, når denne ledning blir bygget har grunneierne rundt Jølstervatnet samtykket i en regulering av Jølstervatnet på 1,25 m slik som det går fram av vedlagte avtale mellom Førde kommunale Elektrisitetsverk og L/L Jølster Kraftlag av 2. mars 1951 og mellom Jølster herredskommune, Jølster Kraftlag og grunneierne datert mars 1951.

Av de vedlagte avskrifter av avtalen med grunneierne går det fram at 206 har undertegnet den, derav 24 med mindre forbehold. Det viser i fullt mon den betydning for bygdene som reguleringen anses å være. Ca. 50 grunneiere og rettighetshavere har ennå ikke undertegnet avtalen, men der arbeides videre med saken. Å oppgi dette antall helt nøyaktig er ikke mulig før et eventuelt skjønn er påstevnet.

Vegvesenet hadde besluttet å bygge om brua ved utløpet av Jølstervatnet og måtte i den anledning forsterke brukarene og føre dem ned til fjell der hvor dette ikke var tilfelle. Der ble da sluttet avtale med Vegvesenet om samtidig med dette arbeide å legge ned bunnstokken for en nåledam og i forbindelse med Vegvesenets forsterkning av brukarene å støpe karene for nåledammen. Ved den usedvanlig lave vannføring i vinter lykkes det å gjøre dette arbeide ferdig.

Vi viser til vedlagte plan og beskrivelse av damanlegget.

Som det går fram av planen er dammen bygget slik at der når som helst kan senkes og demmes mer enn forutsatt i denne søknad. Ved planlegging av de nye kraftstasjoner i Jølstra nedenfor Jølstervatnet regner vi med en regulering av minst 1,5 m i Jølstervatnet. En beregning utført av Vassdragsvesenets hydrografiske avdeling som viser den opp-

20. Førde kommunale Elektrisitetsverk.

(Tilråding om tillatelse til regulering av Jølstervatn i Jølster herred, Sogn og Fjordane.)

Kgl. resol. av 30. mai 1952.

Med skriv av 5. mai d. å. fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt søknad av 1. september f. å. fra Førde kommunale Elektrisitetsverk om tillatelse til å regulere Jølstervatn i Jølster herred.

Hovedstyrets uttalelse hitsettes:

«Fra Førde kommunale Elektrisitetsverk er innkommet følgende søknad, datert 1. september 1951:

«Førde kommunale Elektrisitetsverk har bygget ut Brulandsfossen i Jølstra. Brulandsfossen er den nederste nyttbare fallstrekning. Stasjonen er bygget for 2 aggregater à 1200 kVA. Foreløpig er bare det ene aggregat i drift. To gamle maskiner på hver 150 kVA er også i drift, men disse skal fjernes når aggregat nr. 2 på 1200 kVA monteres.

nådde regulerte vannføring i de forskjellige år legges ved.

Når der etter noen år er gjort erfaring med hensyn til reguleringens innflytelse på de forskjellige forhold, vil der eventuelt bli søkt om utvidelse av reguleringen.

Den regulering der nå søkes om og den som det senere kan bli tale om ligger overalt innenfor den strand hvor der ingen vegetasjon er og den vil, så vidt det hittil har kunnet konstateres, ikke få skadevirkning for utløp av drenasjeveier o. l. Heller ikke kan reguleringen forårsake utglidninger o. l. Den ligger jo innenfor de vannstandsvariasjoner som der er i dag.

Dammens flomløp blir slik at flomvannstanden i Jølstervatnet kan senkes om det er ønskelig, men vannføringen nedenfor dammen vil alltid skje i henhold til det ved reguleringstillatelsen fastsatte manøvreringsreglement.

Det er den alminnelige mening blandt grunneierne at reguleringen ikke vil gjøre noen skade på jordbruket. For fiskets vedkommende gjør der seg hos enkelte gjeldende engstelse for å tillate senking under den hittil laveste observerte vannstand som er 0,55 på vannmerket.

Som nevnt har L/L Svultingen besluttet å bygge ut Stakallefossen og arbeidet vil bli begynt om kort tid. Om der vil bli dannet noen brukseierforening i vassdraget er ennå ikke avgjort og vi tillater oss å søke om at nødvendig reguleringstillatelse blir gitt til Førde kommunale Elektrisitetsverk.

I henhold til det som ovenfor er anført og de vedlagte bilag tillater vi oss herved å søke om rett til å regulere Jølstervatnet mellom 0,55 og 1,80 på Vassdragsvesenets vannmerke ved Vassenden. Dette svarer til henholdsvis 206,10 og 207,35 m o. h. etter Vassdragsvesenets nivellement av Jølstervassdraget. Videre søker vi om tillatelse til ved ekspropriasjon i henhold til reguleringsloven å erverve nødvendige rettigheter utenom det som er fastlagt i de inngåtte overenskomster med grunneierne.

Vi vil foreslå følgende foreløpige manøvreringsreglement gjeldende så lenge der i Jølstra ikke er satt i drift andre større kraftstasjoner enn den i Brulandsfossen.

«Vannslippingen fra dammen ved utløpet av Jølstervatnet foregår etter behovet i Brulandsfossen, dog således at vannføringen ikke noen gang i døgnet blir mindre enn 5,0 m³ pr. sek.»

De små kraftstasjoner som er bygget for elvens lanvannføring vil da ha fått den vannføring de har krav på uten å delta i reguleringen, og forholdene for fiskekyngelen o. l. skulle derved være bedret.»

Plan og beskrivelse av damanlegget er utarbeidet av Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane. Beskrivelsen — datert 1. september 1951 — lyder slik:

«Dammen bygges i forbindelse med vegbru som nåledam med følgende flomløp regnet fra syd mot nord:

Første løp, Bunnstokk kote 206,00, Fri bredde 10,62 m.

Annet løp, Bunnstokk kote 205,75, Fri bredde 9,95 m

Tredje løp, Bunnstokk kote 205,75, Fri bredde 10,39 m.

Fjerde løp, Bunnstokk kote 206,00, Fri bredde 9,65 m.

Dammen ligger overalt på fast og tett fjell. Bunnstokken som er av malmen furu 7"×7" er faststøpt i bunnterskelen som overalt er ført ned på fast og tett fjell og sikret ved fjellbolter.

Nåledammens brukar er støpt i betong i forbindelse med vegbruas brukar, som vist på vedlagte tegning. De er overalt ført ned på fast og tett fjell og sikret ved fjellbolter.

Nålene støtter seg til en anslagsstokk festet til heisbar jernbru, som vist på vedlagte tegning. Nålebrua blir ved høy flom heist opp så den ligger fritt over høyeste vannstand.

I flomløpene i vegbrua og bakenfor denne ligger der større og mindre stein, som blir bortsprengt. Elveløpet bak dammen blir opprensket, så vannføringen i forhold til hva den var ved tidligere flomløp blir meget betydelig øket.

Som det går fram av vedlagte kotekart, ligger elveløpet mellom dammen og vatnet høyere enn bunnsvillene i flomløpene og foreløpig kan vannstanden i Jølstervatnet ikke senkes lavere enn før. Det er meningen ved nordre landfeste å sprengte et reguleringsløp hvor den daglige vannslipping skal reguleres. Dette løp blir ikke bygget før utvidelsen av Førde Elektrisitetsverks kraftstasjon i Brulandsfossen og L/L Svultingens utbygging av Stakallefossen kan tas i bruk. Dette flomløp er ennå ikke nærmere utformet. Det vil bli lagt så dypt at en framtidig noe større senking av Jølstervatnet blir mulig, hvis erfaringene viser at den er gjennomførlig. Dette flomløp vil antagelig bli forsynt med luker.»

Etter de i søknaden påberopte avtaler skal nåledammen bygges slik at vannstanden i Jølstervatn ikke kommer under den nåværende laveste vannstand og at vanlig høyvannstand ikke blir forhøyet.

Inntil aggregat nr. 2 på 1200 kVA blir installert skal Førde kommunale Elektrisitetsverk (F.E.V.) gratis levere Jølster kraftlag (J.K.) 75 kW regnet etter en brukstid av 6000 timer pr. år. Fra det tidspunkt aggregat nr. 2 settes i drift faller gratisleveringen bort, men da skal J.K. ha rett til å ta ut 275 kW med samme brukstid og til en pris av kr. 35 pr. kW pr. år. I den tid F.E.V. må tappe fra reguleringsbassenget har det rett til å sette ned J.K.'s kraftuttak til 150 kW. Reduksjonen av kraftleveringen begynner når F.E.V. må koble ut et av maskinsettene av hensyn til vassføringen. Strømmen skal leveres fra transformator på Sunde i Førde med en spenning på 20000 V. Videre plikter F.E.V. å sørge for at nålene skal være fjernet i tiden 15. april til 1. oktober, og i vinterhalvåret når vassføringen tilsier det.

J.K. påtar seg å få tillatelse til reguleringen fra grunneierne innen Jølster herred under forutsetning av at Jølster kommune garan-

terer for eventuell erstatning for skader og ulemper.

Avtalen av 2. mars 1951 mellom Førde kommunale Elektrisitetsverk og Jølster Kraftlag og ordføreren i Jølster er vedtatt av Førde herredstyre i møte den 6. s. m., og avtalen — datert mars 1951 — mellom Jølster Kraftlag og grunneierne innen Jølster er vedtatt av Jølster herredstyre i møte den 10. s. m.

Ansøkeren opplyser i brev av 24. september 1951 at foruten Brulandsfossen på ca. 19,9 m er det to små likestrømsverk i vassdraget, det ene like nedenfor Vassenden og utnytter et fall på ca. 8 m og det annet omkring 6 m i Kvamfossen ca. 3 km lenger ned i vassdraget. Av nyttbare fall for øvrig er det angivelig bare Stakallefossen igjen med et fall på vel 50 m. Det foregår ikke fløting i vassdraget.

Søknaden er videre supplert med følgende rapport vedrørende skadevirkningene fra herredseier og grunneier Jens Loftheim, avdelingsingeniør Erling Skåre og ingeniør Arne Østenstad:

«Synsfaring 2. oktober 1951 i samhøve nåledam Vassenden for vurdering av mogelige skader og ulemper på jordveg og husvare. Avlesning 2. oktober 1951 vassdragsvesenets målestang = 1,28 eller 52 cm under den tenkte maks.regulering = 1,80.

1. Sudsida av Jølstervatnet.

A. Berre i Gjesdal kjem grodd jord av nemnande areal under 1,80-målet. På austsida av utlaupet av Gjesdalselva vert omlag 3 da jord med vassgras og 200—300 m² slåttemark liggjande frå 0—20 cm under h. r. v. Jorda er ikkje dyrkbar og vassgraset har ikkje stor verdi, heller ikkje som beite.

2. Nordsida Vassenda — Skei.

B. På Svidalsøyra vert omlag 1 dekar jord med vassgras liggjande under 1,80-målet. Dette arealet, der det no og ofte står vasspyttar, skjer seg inn i eit areal vassgrasmark på omlag 3 da. Høgt vassmål i vatnet kan verte litt til meins for grøfting. Jordsmonnet er magert.

C. På Alhus vert drenering av omlag 2 da dyrka mark mellom gammal og ny veg aust for elva sett noko tilbake i den tid vassmålet er på høgste reguleringshøg. I huset til handelsmann Sundes Enke ligg kjellaren på omlag kote 1,80. Om tilhøva vert ringare enn dei har vore, er ikkje godt å seie. Dersom vatnet for skuld reguleringa vert ståande på 1,80-målet lenger enn tidlegare, vert ulempene større.

D. Årdal. Mellom elvane vert omlag 200—300 m² beitemark (mest vassgras) ståande under 1,80-målet.

E. Butikk og kjellar til Asbjørn Klakegg, Skei. Golv i hovudkjellaren ligg på 1,56 og golv i indre kjellar på 1,20 eller 60 cm under 1,80, og dette er 20—30 cm lågere enn vanleg vassmål i Jølstervatnet.

Når vatnet står høgt, pressar det seg gjennom murane som rimeleg kan vera. Klakegg hadde tenkt å få vasssett støyp, men det har ikkje lukkast heilt.

3. Skei — Lunde — Søgne sand.

F. So lenge der ikkje er bruar over dei to elvane, vert framkomsten med hest og vogn dårlegare ved høgt enn ved lågt vassmål og at vatnet om vinteren vert på 1,80-målet skaper litt ulemper. Det er planen å take til med bygging av bruene no i haust. Dei går inn under eit vegbygg med namn Lundeplatene — Søgne sand.

Vegane på bae sider av vatnet ligg jamt over langs stranda og på 2,80-målet. Den dyrka jorda ligg mest overalt i livd av vegen og altso på 2,80 eller høgare. Unntak er: Dvergsdal — Sægrov, Svidal, Alhus, Årdal og Kjosnes, der vegen ligg høgare og jorda går ned til vatnet, men den dyrka jorda ligg ingen stad lågere en 1,80.»

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 24. og 26. september 1951 (nr. 221 og 223).

Formannen i Sunn- og Nordfjord fiskeristyre anfører 28. september 1951:

«Eg kan ikkje sjå at Fiskeristyret kan ha noko å innvende mot regulering av Jølstervatnet. Som kjendt går ikkje laks og sjøaure forbi Brulandsfossen i Førde, og elva nedanfor Brulandsfossen skulde ikkje verta ringare som lakseelv ved regulering til meir jamn vassføring. Tvertom anser eg ei jamn vassføring som ein føremun for gytetilhøva i elva, avdi der då neppe vil bli so lite vatn at gytelassane vert liggande tørre om vinteren.

Utfrå dette syn har ikkje eg noko å innvende mot den planlagde regulering.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har ikke noe å bemerke til søknaden, jfr. hans ekspedisjon av 3. oktober 1951.

Vegsjefen i Sogn og Fjordane anfører under 15. desember 1951:

«Fra riksvegen ved Vassenden i Jølster fører bygdeveg med bru over til sydsiden av Jølstervatnet. Denne veg er under ombygging som bygdeveganlegget Vassenden — Sægrov. Blant annet skal også brua over Jølstra ombygges med forsterkning av de gamle brukar og fornyelse av overbygningen.

Det besluttede samarbeide vil være en fordel for begge parter. Forsterkningen av brukarene ble utført i vår og kostet ca. kr. 5 000. Overbygningen er ennå ikke utskiftet, idet dette arbeide er helt uavhengig av dambygningen.

Som det fremgår av vedlagte utskrift av møteboken til fylkesutvalget i Sogn og Fjordane er de nødvendige midler til reguleringsarbeidets utførelse foreløpig stilt til disposisjon av fylkets midler.

Fra vegvesenets side er heller ikke for øvrig noe å bemerke til den påtenkte regulering av Jølstervatnet. Visstnok fører offentlig veg i en lengde av hele 59,3 km langs denne vassstranda, men som det fremgår av dokumentene er det ikke forutsetningen å øke høyeste flomvannstand, så ingen del av denne vegstrekning vil bli utsatt for oversvømmelse.»

Vegdirektøren henviser til vegsjefens uttalelse og anfører 31. desember 1951:

«Etter det opplyste vil ikke høyeste flomvannstand økes. De eksisterende vegstrekninger vil derfor ikke bli utsatt for oversvømmelse. Lavvannstanden vil heller ikke bli forandret. Under disse forutsetninger har Vegdirektøren for riksvegens vedkommende ikke noe å bemerke til at den søkte tillatelse gis.

Det samme antas å være tilfelle for bygdevegens vedkommende. For disse vegger er som kjent vedkommende kommune arbeidsgiver og de administreres av fylkesvegstyret.

Vegdirektøren forutsetter at det i tillatsen blir satt de vanlige betingelser bl. a. om at «konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsetting av offentlige vegger og bruer hvor disse utgifter antas å bli særlig økt ved anleggsarbeidet.»

For brua over Jølstra bør formentlig overveies å opprette en skriftlig avtale på forhånd mellom fylket og Førde elektrisitetsverk om fordelingen av utgiftene og det framtidige vedlikehold.»

Inspektøren for ferskvannsfisket har 22. november 1951 avgitt slik uttalelse:

«Saken har vært forelagt konsulenten for ferskvannsfisket i Vest-Norge, som den 4. oktober d. å. har gitt følgende uttalelse:

«Jølstervatnet er f. t. Vestlandets beste fiskevatn og det blir ganske bra utnyttet. For året 1948 beregnet jeg avkastningen til ca. 7 — sju — kilogram pr. hektar, hvilket ligger atskillig over gjennomsnittet for alminnelig gode fiskevatn. Foruten til husbruk fiskes der atskillig til eksport, som imidlertid varierer sterkt. Ifølge oppgaver fra ligningsvesenet i bygda ble der i 1948 eksportert for kr. 64 319 men i 1950 for kr. 20 358.

Der fins bare en art fisk i vatnet, nemlig aure. Dette anses for en heldig omstendighet, som gjør sitt til det gode resultat av fisket.

Men der er to typer av denne auren, en stor og en liten. Den lille er selvsagt tallrikest og det er den som fiskes til eksport. Den fås i en størrelse på omkring en mark 250 gram. Ved denne størrelse blir den kjønnsmoden og vokser senere ikke stort. På dens gyteplasser er det sjelden fisk over 400 gram. Dens gyteplasser ligger for det meste i vatnet, kun i meget liten utstrekning går den opp i tilløpselvene, som enten er meget sure eller fører meget brevavn. Jølstervatnets egen surhetsgrad er meget gunstig, pH = 6,0 og derover, men de fleste tilløpselvene har pH = 5,0 og derunder.

Den store typen kan bli flere kilogram, største kjente er 11,35 kg. Den ses en sjelden gang i vatnet, men er meget vanskelig å fange der, går hverken i garn eller på krokredskaper. Derimot fiskes den i nokså stor utstrekning i Jølstra elv, straks nedenfor utløpet av vatnet. Her har den sine gyteplasser.

Den lille typen er undervektig i forhold til lengden men er ellers av god kvalitet og oppnår bra pris ved eksport. Den lever sannsynligvis mest av smådyr som lever pelagisk ute i vatnet. Den påtreffes nemlig helst midt ute på vatnet og dessuten er det lite av bunndyr da vatnet overalt har bratte strender som går rett ned til stort dyp, slik at det fins svært lite av grunne partier i vatnet.

Den store typen er også av god kvalitet og dessuten overvektig i forhold til lengden. Dens kost må derfor være av en annen art enn småfiskens. Det er ikke sannsynlig at den lever bare i Jølstra der hvor den fiskes. I elvevatnet der er der neppe mat nok til en slik vekst. Den må ha sine beiteplasser oppe i vatnet og der leve av småfisk. Nedenfra vassdraget kan den jo ikke komme. Men tiden for dens vandringer har jeg ennå ikke fått rede på. Vil bli undersøkt senere.

Jeg kommer på grunnlag av ovenstående til følgende konklusjon:

1. For småfiskens vedkommende vil den foreløpige regulering på bare 1,25 meter ikke spille noen som helst rolle.
2. For storfiskens vedkommende kan det jo tenkes at reguleringen i noen grad vil virke på dens vandringer. Men under forutsetning av at der til stadighet går en del vatn i overløpet og under forutsetning av at dette blir anlagt på en hensiktsmessig måte, antar jeg at skaden også for dens vedkommende blir uten betydning.

Noe annerledes vil det stille seg ved en større regulering.»

Som det fremgår av konsulentens utgreiing foreligger det ingen grunn til å anta at den planlagte regulering vil bety noe for småauren i Jølstervatnet, som utgjør storparten av avkastningen.

For storauren er det mulig at forholdet stiler seg annerledes. Det kan tenkes at denne type til en viss grad er arvelig. Det vil derfor være av betydning å ta vare på bestanden av storaure som formodentlig har sine gyteplasser i Jølstra. Dammen bør derfor bygges slik at storfisken kan komme ned til sine gyteplasser og ungfisken tilbake igjen i vatnet. Derfor bør det, om fiskerietaten finner det nødvendig, pålegges konsesjonæren å legge en fisketrapp i eller ved siden av demningen.

For øvrig har jeg ikke noe bemerke til reguleringen.»

Hovedstyret skal bemerke:

Jølstervatn er ca. 40 km² stort og har et nedbørfelt på 367 km². Vatnet ligger i sin helhet i Jølster herred. Ved den omsøkte regulering på 1,25 m innvinnes et magasin på 50 mill. m³, som tappet m. h. p. Førde komm. elektrisitetsverks anlegg i Brulandsfoss (ned-

børfelt 545 km²) gir en regulert vassføring på 8,7 m³/sek. Da naturlig lågvassføring kan ansettes til 3,6 m³/sek. blir vassføringsøkingen 5,1 m³/sek., tilsvarende en kraftøkning av 1 360 nat.-HK i den ca. 20 m høye Brulandsfoss. Etter den inngåtte avtale mellom ansøkeren og Jølster Kraftlag skal nålene i dammen være fjernet i tiden 15. april til 1. oktober. En slik forholdsregel vil resultere i magasinmanko i ett år av 48, men har ingen betydning for økingsberegningen.

Ifølge søknaden har L/L Svultingen besluttet å bygge ut den vel 50 m høye Stakallefoss i Jølstra ovenfor Movatn. Det foreligger ennå ikke noen søknad om ervervskonsesjon, men det synes rimelig at kraftøkningen i denne foss også regnes med til de fordeler som vinnes ved reguleringen.

Fra det tidspunkt Stakallefossen er utbygd må magasinet tappes m. h. p. den. Vassføringsøkingen blir også da 5,1 m³/sek., og kraftinnvinningen i Stakallefossen ca. 3 400 nat.-HK, og i Brulandsfossen som ovenfor 1 360 nat.-HK, tilsammen ca. 4 760 nat.-HK, som altså representerer fordelene. Lågvassføringen i Stakallefossen kan ansettes til 2,6 m³/sek. Man tar forbehold om nærmere fastsettelse av vassføringer og kraftmengder senere.

Skader og ulemper.

Etter Vassdragsvesenets observasjoner i perioden 1903—1940 svarer nedre reguleringsgrense, kote 206,10 til den hittil laveste observerte vannstand og øvre reguleringsgrense, kote 207,35, ligger ca. 25 cm under gjennomsnittlig vårflomvannstand og henimot 60 cm under høyeste vårflom (15. juni 1910).

Veiene på begge sider av vatnet ligger gjennomgående langs stranda og ca. 1 m over øvre reguleringsgrense, og på noen få unntagelser nær ligger den nyrkede mark ovenfor veiene, men ingen steder ligger dyrket mark under øvre reguleringsgrense. Skaden på jord innskrenker seg etter det foreliggende til neddemming av ca. 4 dekar grunn bevokset med vassgras og henimot 1 dekar slåtte- og beitemark. Hertil kommer mulig forsumpning av ca. 2 dekar dyrket mark og ca. 3 dekar grassmark som ligger nær ned til øvre reguleringsgrense. Videre antas et par hus, hvorav 1 butikk, å bli berørt ved at øvre reguleringsgrense ligger over eller i høyde med kjellerulvet. Dessuten må man regne med at ferdseilen over et par av tilløpselvene (ved Skei, Lunde og Søgnesand) kan bli vanskeligere inntil planlagte bruer over disse elver er bygd.

Ifølge fiskeriinspektøren er det to typer ørret i vatnet, en liten og en stor. Regulering

gen antas ikke å spille noen rolle for småfiskens vedkommende, men det er mulig den vil virke på storfiskens vandringer mellom vatnet og Jølstra, hvor den fiskes. Man forutsetter at en slik skadevirkning om nødvendig avbøtes ved anlegg av en fisketrapp, jfr. bemerkningene nedenfor vedr. opphjelp av fisket.

Fløtning foregår etter det opplyste ikke i vassdraget.

Reguleringsarbeidene er fullført og kom på ca. kr. 51 800, og reguleringen er tatt i bruk.

Hovedstyret antar at skadene og ulempene ved reguleringen er av mindre betydning sammenlignet med fordelene, hvorunder også tatt i betraktning omkostningene ved gjennomførelsen, jfr. reguleringslovens § 8 pkt. 1, og man anbefaler den søkte tillatelse gitt.

Vedrørende betingelsene bemerkes:

Konsesjonstid, jfr. post 1 i vedliggende utkast til betingelser. Tillatelsen foreslås i henhold til nevnte lovs § 10 pkt. 1 gitt for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum, og med innløsningsrett for staten i det 35. år, jfr. post 2 i utkastet. Da Førde komm. Elektrisitetsverks fall bare utgjør en mindre del av vassdragets nyttbare fall er det så vidt skjønnes ikke adgang til å gi konsesjon på ubegrenset tid, jfr. samme paragrafs pkt. 2.

Avgifter, post 3 i utkastet.

Jølster kommune, hvori Jølstervatn i sin helhet ligger, er gjennom Jølster Kraftlag interessert i reguleringen, og den er ikke fremkommet med noe spesielt krav om avgifter. Da skadevirkningene er forholdsvis små og må antas å være oversiktlige er Hovedstyret stanset ved å foreslå kr. 1 pr. nat.-HK til kommuner og kr. 0,50 pr. nat.-HK til staten. Avgiften til kommuner er den samme som nå — og for resten av konsesjonstiden — gjelder for Gloppens kommunes tillatelse av 9. september 1932 til å regulere Breimsvatn 1,8 m, jfr. kgl. resolusjon av 20. januar 1950 (planendring). Avgiften til staten er ved denne konsesjon fastsatt til kr. 0,10 pr. nat.-HK i de første 20 år, kr. 0,30 i de neste 30 år og deretter kr. 0,55 pr. nat.-HK.

For Førde komm. Elektrisitetsverks anlegg i Brulandsfossen vil avgiftene med de foreslåtte satser tilsammen utgjøre ca. kr. 2 000 pr. år.

Godtgjørelse til staten, post 4 i utkastet.

Jølstervatn er som nevnt ca. 40 km² og antas ikke i sin helhet undergitt eiendomsrett. Etter reguleringslovens § 13 blir det da å be-

tinge godtgjørelse en gang for alle til staten. Ved Breimsvatn er godtgjørelsen satt til kr. 2 pr. nat.-HK innvunnet ved reguleringen. Hovedstyret foreslår samme sats her.

Fiske, post 13 i utkastet.

Man har tatt opp fiskeriinspektørens forslag om plikt for konsesjonæren til å bygge fisketrapp i eller ved siden av dammen om fiskerietaten finner det nødvendig.

Kraftavgivelse

er i post 19 som vanlig betinget med inntil 10 pst. til kommuner og inntil 5 pst. til staten.

De øvrige foreslåtte vilkår skulle ikke trenge nærmere begrunnelse.

Da reguleringsanlegget allerede er fullført og tatt i bruk er vilkår om byggefrister og legehjelp m. v. sløyfet, og som vanlig ved kommunale reguleringer er der ikke krevd sikkerhetsstillelse i medhold av lovens § 12 pkt. 16.

Manøvreringsreglement.

Det skulle ikke være noe å innvende mot at vannslippingen — under iakttagelse av de vanlige bestemmelser om flom- og lågvassføring — foregår etter Førde komm. Elektrisitetsverks behov så lenge det ikke ovenfor i vassdraget er bygd ut større fall enn Brulandsfossen.

Avtalen mellom søkeren og Jølster Kraftlag om at nålene i dammen skal være fjernet i tiden 15. april til 1. oktober bør tas inn i reglementet, som dessuten må suppleres med de alminnelige bestemmelser. Utkast vedlegges.

Behandlet i møte den 29. april 1952.»

Hovedstyrets forslag til konsesjonsbetingelser og manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonen datum.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse reguleringsanlegget. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de beviselig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvor vidt så er tilfellet avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-HK.

Til fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1,00 pr. nat.-HK.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etter hvert som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge en godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 2,00 pr. nat.-HK. Godtgjørelsen blir å erlegge etter hvert

som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Den har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svarer 6 pst. rente.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3, godtgjørelse etter post 4, og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 22, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil 50 — femti kroner — for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom de forskjellige innlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver

gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelser med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsene i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonæren og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å

erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av departementet å erstatte vedkommende forsorgskommune dens utgifter til forsorgsunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier.

13.

Om vedkommende departement måtte finne det nødvendig plikter konsesjonæren å bygge fisketrapp forbi reguleringsdammen. Plan og utførelse skal godkjennes av vedkommende departement. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

14.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget. Planene skal approberes av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

15.

Ved damanlegget skal det tillates truffet militære foranstaltninger for spregning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de derav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets beskyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

16.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslippingen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 2 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

17.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

18.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

19.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbyggingen skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri inbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne

fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

20.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

21.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og steder, som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Så framt såden ødeleggelse som følge av arbeidernes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at det ferdige anlegg er minst mulig skjæmmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

22.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

23.

Alle heftelser som måtte påhvile reguleringsanlegget faller bort når anlegget i henhold til post 1 eller post 2 foran går over til staten.

24.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Manøvreringsreglement for regulering av Jølstervatn:

1.

Øvre reguleringsgrense	kote 207,35
Nedre reguleringsgrense	» 206,10
Reguleringshøyde	<u>1,25 m</u>

Høydene referer seg til Vassdragsvesenets nivellement Lnr. 239 og tilsvarende henholdsvis 1,80 og 0,55 m på Vassdragsvesenets vannmerke ved Vassenden (Opkt. kote 205,558).

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker, som Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet godkjenner.

Vannstanden må ikke overstige øvre reguleringsgrense uten at alle nåleløp er helt åpne.

Nålene skal være fjernet i tiden 15. april til 1. oktober hvert år.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets naturlige flomvassføring ikke forøkes. Heller ikke må lågvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter. Forøvrig kan vannslippingen foregå etter Førde kommunale Elektrisitetsverks behov sålenge det ikke ovenfor i vassdraget er bygget ut et større fall enn det i Brulandsfossen. Så snart sådan utbygging er gjennomført skal tappingen fortrinnsvis skje etter dette falls behov.

3.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres — om det forlanges — regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes hver måned avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger overfor tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Departementet skal bemerke:

Førde komm. Elektrisitetsverk har bygget ut Brulandsfossen i Jølstra. Kraftstasjonen er bygget for 2 aggregater à 1 200 kVA.

Uregulert vannføring i Jølstra er enkelte år så liten at kraftsituasjonen i tettbebyggelsen i Førde og omliggende distrikter er ganske uholdbar.

Ved den omsøkte regulering av Jølstervatn vil kraftstasjonens kapasitet kunne utnyttes full ut. Kraftøkingen er av hovedstyret foreløpig anslått til ca. 1 360 nat.-HK i den utbygde Brulandsfoss (ca. 20 m høy).

Likeledes vil reguleringen senere medføre en kraftinnvinning på ca. 3 400 nat.HK i den ca. 50 m høye Stakallefossen i Jølstra.

Som det framgår av søknaden planlegges denne utbygd av L/L Svultingen.

Med hensyn til skader og ulemper ved reguleringen kan nevnes at det regnes med neddemning av ca. 4 dekar grunn bevokset med vanngress og ca. 1 dekar slåtte- og beitemark.

Dessuten vil ca. 3 dekar grunn bevokset med vanngress, samt ca. 2 dekar dyrket mark antagelig bli forsumpet.

To hus vil få ulemper ved reguleringen, da øvre reguleringsgrense ligger i nivå med eller høyere enn kjellergulvet. Ferdselen over et par tillopselver kan bli vanskeligere inntil planlagte bruer over disse elver er bygd.

Fløtning forekommer ikke i vassdraget.

Fiskens gang vil muligens kunne bli noe berørt ved reguleringen, men etter Fiskerinspektørens uttalelse vil dette kunne avbøtes ved anlegg av fisketrapp.

Departementet antar med hovedstyret at betingelsene etter reguleringslovens § 8 er til stede og vil rå til at den omsøkte tillatelse blir gitt.

Konsesjonsbetingelser og manøvreringsreglement anbefales fastsatt i samsvar med hovedstyrets forslag.

Betingelsenes post 8 om forsikring foreslår departementet gitt det nå vanlige tillegg:

«Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.»

Angående betingelsene post 1 om konsesjonens varighet er departementet enig med hovedstyret i at det ikke er adgang til å gi konsesjon på ubegrenset tid, jfr. reguleringslovens § 10, pkt. 2.

For øvrig vises til hovedstyrets uttalelse hvortil departementet slutter seg.

Industridepartementet

tilrår:

Førde kommunale Elektrisitetsverk tillates i medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 å foreta en regulering av Jølstervatn i Jølster herred i det vesentlige i samsvar med søknad av 1. september 1951 og på de betingelser med manøvreringsreglement som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 30. mai 1952.